

Etická komise udělila osvědčení o účasti v odboji a odporu proti komunismu

**paní Heleně Novákové, roz. Capouškové, nar. 3. 6. 1928, zemř. 3. 1. 2012,
jejímu synovi, panu Čestmíru Novákovi,**

**neboť se v roce 1949 aktivně zapojila do činnosti odbojové skupiny „Dr. Edvard Beneš“
vedené Bedřichem Judytkou, čímž naplnila formu odboje a odporu proti komunismu
dle § 3 odst. 3 zákona č. 262/2011 Sb.**

Helena Nováková, nar. 3. 6. 1928, byla v červenci roku 1950 zatčena, obžalována a rozsudkem Státního soudu v Praze ze dne 29. 7. 1950, č. j. Or I/V 62/50-17, byla uznána vinnou ze spáchání zločinu velezrady podle ust. § 1 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona č. 231/48 Sb. a odsouzena k trestu těžkého žaláře v trvání 20 let, peněžitému trestu ve výši 10.000,- Kčs, konfiskaci celého jmění a ztrátě čestných práv občanských na dobu 10 let. Rozhodnutím Nejvyššího soudu v Praze ze dne 23. 5. 1951, sp. zn. To V 52/51, bylo v odvolacím řízení částečně vyhověno odvolání Heleny Novákové/Capouškové do viny a napadený rozsudek Státního soudu v Praze byl zrušen ve výroku o vině zločinem velezrady podle odst. 3 písm. c) § 1 zákona č. 231/48 Sb., jehož se měla dopustit tím, že k účelům velezrádným hromadila zbraně a střelivo, a byla obžaloby zproštěna; v důsledku toho byl zrušen napadený rozsudek i ve výroku o hlavním trestu odnětí svobody a byla podle § 1 odst. 1 zák. č. 231/48 Sb. odsouzena k trestu odnětí svobody v trvání 14 let a dle § 47 tohoto zákona jí byl uložen peněžitý trest ve výši 20.000,- Kčs. Na základě milosti prezidenta republiky byl trest snížen ze 14 na 7 let. Výkon trestu strávila Helena Nováková/Capoušková ve věznicích v Hradci Králové a Pardubicích.

Helena Nováková byla souzena v procesu „**Záleský a spol.**“. Jednalo se o proces navazující a skutkově částečně propojený s procesem „Emil Weiland, Jaroslav Kolín a spol.“¹. Oba procesy navazovaly na proces s „Dr. Miladou Horákovou a spol.“ V procesu bylo odsouzeno 31 osob, mnozí k velmi těžkým trestům. Činnost „této skupiny“ měla spočívat (dle rozsudku a vyšetřovacího spisu) zejména v tom, že „v roce 1949 v kraji libereckém a jinde spolčili se jednak navzájem, jednak s dalšími osobami k pokusu o zničení a rozvrácení lidově-demokratického zřízení, společenské a hospodářské soustavy republiky, zaručených ústavou,“ a to zejména ve zpravodajské činnosti, hromadění zbraní, ukrývání osob nepřátelských lidově-demokratickému zřízení a v údajném páčání „teroristické činnosti“ (plánování útoků na představitele komunistického režimu, funkcionáře KSČ a plánování a provádění sabotážních akcí).

---

¹ Proces „**Emil Weiland, Jaroslav Kolín a spol.**“ se konal v Liberci od 18. do 21. 7. 1950. Proces byl tiskem velmi sledován. V tomto procesu bylo obžalováno 16 osob. Státní soud uznal všechny obžalované vinné ze spáchání zločinu velezrady a 15 z nich též ze zločinu vyzvědačství. V procesu padly 2 rozsudky smrti pro Bohuslava Houfka a Bedřicha Judytku. Obžalovaní Jan Příbýl, Antonín Hošna, Bedřich Macek, Jaroslav Štadtherr a Emil Weiland byli odsouzeni k trestu odnětí svobody na doživotí. Další tresty odnětí svobody byly uloženy v rozpětí 15 až 25 let.

StB a komunistická justice konstruovala spojitost mezi tzv. ústředím ilegálním, které mělo být na popud Petra Zenkla založeno Dr. Miladou Horákovou a spol. a které si mělo budovat síť tzv. krajských důvěrníků, kteří měli v krajích vytvořit špiónážní a rozvratné organizace. V kraji libereckém byli údajně touto prací pověřeni Jaroslav Kolín, bývalý funkcionář Československé strany lidové, a Emil Weiland, poslanec bývalé Československé strana národně socialistické, kteří měli být na Dr. Horákovou napojeni. Tito pak měli jednak získávat pro ilegální činnost další osoby, a jednak sjednotit menší již existující ilegální skupiny, o jejichž existenci v kraji tušili. Mělo se jednat o organizaci vedenou Ivo Baršíkem a později Jaroslavem Stadtherrem² a dále o organizaci vedenou Bedřichem Judytkou³.

Skupina souzená v procesu „Záleský a spol.“ patřila k odbojové organizaci vedené Bedřichem Judytkou, nesoucí název „Dr. Edvard Beneš“. Vedle přímých členů vedených Bedřichem Judytkou zde vystupují dvě podskupiny, jedna vedená Františkem Pálkem, druhá Petrem Koubou.

Ze spisového materiálu vyplývá, že **Helena Nováková byla členkou podskupiny vedené Františkem Pálkem, která byla tvořena několika zaměstnanci podniku Velveta Varnsdorf, závodu v Dolním Podluží⁴**, a to kromě Františka Pálka, Annou Maškovou a Jaroslavem Rimkevičem.

Etická komise považuje za prokázané, že **Helena Nováková věděla o existenci ilegální protistátní skupiny a že v roce 1949 byla nápomocná, a to konkrétně členům této skupiny Františku Pálkovi a Jaroslavu Rimkevičovi, při hledání starých krytů z války v lese u Jedlové, tj. účastnila se jejich hledání, a to s vědomím, že se jedná o úkryty pro členy odbojové skupiny pro případ jejího prozrazení.**

Jednání Heleny Novákové lze bez pochyb posoudit jako aktivní a zjevně protikomunisticky zaměřenou činnost v rámci odbojové skupiny vedené Bedřichem Judytkou známé jako „Dr. Edvard Beneš“, a to konkrétně v rámci podskupiny vedené Františkem Pálkem. Etická komise má za to, že uvedeným jednáním z roku 1949, naplnila Helena Nováková formu odboje a odporu proti komunismu uvedenou dle ust. § 3 odst. 3 zákona č. 262/2011 Sb. ve spojení s ust. § 3 odst. 1 zákona č. 262/2011 Sb., a to v návaznosti na ustanovení § 2 písm. b) zákona č. 262/2011 Sb., neboť se jedná o aktivní působení v organizaci nebo skupině, jejíž členové bojovali proti komunistickému režimu

² Jednalo se o odbojovou skupinu **Jan Roháč z Dubé**, která působila od května do prosince 1949 v okolí Jablonce nad Nisou. Do odbojové skupiny se zapojilo 36 lidí, převážně „vyakčňěných“ členů SNB. Orientovali se převážně na sabotážní činnost, konkrétně na destrukci železničních a tramvajových tratí v Liberci a Jablonci nad Nisou. Členové skupiny se údajně připravovali na státní převrat a k tomuto účelu shromažďovali zbraně a střelivo. Vytvářeli údajně seznamy členů KSČ, kteří měli být v průběhu převratu zlikvidováni, a rozšiřovali protikomunistické letáky. Část členů této skupiny byla souzena v procesu „Emil Weiland, Jaroslav Kolín a spol.“ a část v procesu „Rudolf Šklubal a spol.“.

³ Jednalo se o skupinu **Dr. Edvard Beneš**, která působila od června do prosince 1949 v okolí Varnsdorfu a Rumburka. Fungovala na základě trojek, které zajišťovaly odbojovou činnost. Měla 39 členů, kteří (většinou) složili do rukou Bedřicha Judytky přísahu. Hlavní činností skupiny byly sabotáže, konkrétně přerušování elektrického a telefonního vedení na Českolipsku a Novoborsku, hromadění zbraní a střeliva. Skupina ale byla infiltrována spolupracovníkem StB Jiřím Danešem-Hradeckým. Bedřich Judytka inicioval skupinový soud, který rozhodl o likvidaci Daneše-Hradeckého, k níž došlo 5. září 1949 u kopce Šebor na Novoborsku. Bedřich Judytka dále naplánoval spolu s Bedřichem Mackem přepadení automobilu Československé pošty, který převážel 5.500.000,- Kčs. K přepadení došlo 1. října 1949 mezi obcemi Lípa a Sadová na Královéhradecku. Peníze měly být využity k financování dalších ilegálních akcí, ale přepadení skončilo neúspěšně. Bedřich Judytka přislíbil pomoc svému spolupracovníkovi Augustinu Dudychovi při organizaci útěku jeho švagra Bruna Pfeifra, který byl odsouzen mimořádným lidovým soudem k trestu odnětí svobody na 20 let. K útěku však vzhledem k zatčení členů skupiny nedošlo.

⁴ Helena Nováková/Capoušková zde nejprve pracovala jako řezačka sametu a později jako sociální pracovnice.

způsoby uvedenými v tomto ustanovení, tj. konkrétně formou ozbrojeného nebo jiného srovnatelného boje vedeného proti komunistickému režimu v Československu, prováděním sabotáží či vykonáním s tím srovnatelných jiných statečných činů na podporu ozbrojených akcí směřovaných proti komunistickému režimu v Československu, a to s cílem odstranit, výrazně oslabit či narušit anebo jinak poškodit komunistickou totalitní moc v Československu a obnovit svobodu a demokracii, přičemž se touto činností Helena Nováková přímo aktivně podílela na činnosti ilegální odbojové skupiny Dr. Edvard Beneš, tj. aktivně a vědomě napomáhala skupině, jejíž členové bojovali proti komunistickému režimu způsoby uvedenými v tomto ustanovení.

Etická komise pro úplnost uvádí, že si je vědoma skutečnosti, že část aktivit odbojové skupiny „Dr. Edvard Beneš“ vzniklé kolem Bedřicha Judytky, Bohuslava Houfka a Josefa Záleského, byla s největší pravděpodobností vyprovokována ze strany StB, nicméně to samo o sobě nelze přičítat k tíži těm členům této odbojové skupiny, kteří se do odboje či odporu proti komunistickému režimu aktivně zapojili, neboť to nemůže mít vliv na subjektivní snahy a postoje jednotlivých členů skupiny, kteří činnost v rámci skupiny vyvíjeli v dobré víře, že bojují proti komunistickému zřízení, jak tomu bylo i u Bedřicha Judytky, Františka Pálka a rovněž v případě Heleny Novákové; a to bez ohledu na skutečnost, že lze pochybovat o správnosti a důvodnosti právní kvalifikace jednání Heleny Novákové tehdejší soudem (z pohledu tehdejšího režimu) jako zločinu velezrady a přiměřenosti s tím spojeného trestu těžkého žaláře, který byl Heleně Novákové soudem uložen v délce 20 let, posléze 14 let a nakonec jí vykonán v délce 7 let (což bylo způsobeno zjevným účelem celého procesu, tj. snahou vypořádat se s tzv. ať již domnělými nebo skutečnými nepřáteli lidově-demokratického zřízení a snahou zastrašit veřejnost a odradit další osoby od úmyslu vyvíjet odboj či odpor proti komunistickému režimu v Československu nebo od pomoci takovým osobám).

Helena Nováková/Capoušková požádala o udělení osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu v prosinci 2011, zemřela však již v lednu 2012. O udělení osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu požádal za svou zemřelou matku v dubnu 2012 znovu její syn, Čestmír Novák.